

PACIJENTI S MULTIPLIM MIJELOMOM I KORONAVIRUS

Radi se o vrsti raka plazma stanica koje se nekontrolirano umnažaju u koštanoj srži. Oboljelih je u **Hrvatskoj** više od 750, a u vrijeme obrane od koronavirusa moraju posebno paziti na samoizolaciju i svoje zdravlje

PIŠE **JAVORKA LUETIĆ**

Dok se svijet bori s pandemijom koronavirusa, postoje i osobe koje se godinama bore s rijetkom bolešću – multiplim mijelomom, vrstom raka plazma stanica koje se nekontrolirano umnažaju u koštanoj srži. Njih je u **Hrvatskoj** više od 750, a u vrijeme obrane od koronavirusa moraju posebno paziti na samoizolaciju i svoje zdravlje. S obzirom na to da su zbog oslabljenog imunološkog sustava skloni čestim infekcijama, oboljeli od multiplog mijeloma jedna su od najrizičnijih skupina stanovništva u doba borbe protiv bolesti COVID-19.

Prim. dr. **Sandra Bašić Kinda**, hematologinja KBC-a **Zagreb**, voditeljica Radne skupine za **multipli mijelom** KroHema i članica **Hrvatskog** hematološkog društva, dala je povodom epidemije koronavirusa nekoliko važnih savjeta obo-

ljelima:

- Potrebno je strogo se pridržavati svih mjera osobne zaštite – nošenja maski, boravka kod kuće ako izlaženje nije nužno, pranja ruku i nošenja rukavica, što su ujedno i upute Stožera civilne zaštite. Oni bolesnici koji su trenutačno u aktivnoj terapiji, dakle primaju imunokemoterapiju, dolaziti će u naše hematološke dnevne bolnice ako njihovi liječ-

nici procijene da je potrebno nastaviti s terapijom. Pacijenti koji su u praćenju bit će telefonski obaviješteni o odgodi pregleda ako se dobro osjećaju, a nalaze koji će biti dostavljeni e-poštom pregledat će liječnici koji ih i inače prate. Odgovor i termin novog pregleda pacijentima će biti dostavljeni e-porukom ili će ih medicinsko osoblje kontaktirati telefonom. Svi bi bolesni-

ci, ako je njihovo stanje stabilno i bolest u remisiji, trebali telefonski provjeriti prije nego što se odluče izložiti riziku infekcije.

Neobjašnjive kostobolje

Za razliku od mnogih oblika raka, **multipli mijelom** najčešće ne postoji kao jedna izraslina ili tumor, već se mijelomske stanice dijele i šire unutar koštane srži. Multipli mijelom zahvaća više kostiju, najčešće kralješke, lubanju, zdjelicu, rebra i područja oko ramena i kukova. Stoga su najčešći simptomi neobjašnjive kostobolje, osobito noću i u mirovanju, uz nečekivane kliničke i laboratorijske nalaze: česte infekcije, povišenu sedimentaciju eritrocita (crvenih krvnih zrnaca), slabokrvnost (umor, zadržavanje daha, otežano obavljanje uobičajenih poslova), povišene

S OBZIROM NA TO DA SU ZBOG OSLABLJENOG IMUNOLOŠKOG SUSTAVA SKLONI ČESTIM INFEKCIJAMA, OBOLJELI OD MULTIPLIM MIJELOMOM JEDNA SU OD NAJRIZIČNIJIH SKUPINA STANOVNIŠTVA U DOBA BORBE PROTIV BOLESTI COVID-19

vrijednosti kalcija (hiperkalcemija), povišene vrijednosti paraproteina u krvi i urinu te poremećaj bubrežne funkcije (bubrežna insuficijencija) uz povišenu razinu uree i kreatinina.

U posljednjih deset godina postignut je vrlo velik napredak u liječenju i dostupnosti terapijskih mogućnosti. Sada su na raspolaganju mnogobrojni lijekovi i njihove kombinacije, a za svakog pojedinog pacijenta liječnik i bolesnik trebaju zajednički donijeti odluku o održivom i za bolesnika prihvatljivom dugoročnom planu liječenja. Iako se **multipli mijelom** ne može izliječiti, u velikoj većini slučajeva može se uspješno liječiti.

Kvalitetan život

- Novooboljeli od multiplog mijeloma moraju biti svjesni da je daljnji život s mijelomom moguć, a u razdobljima povlačenja i kontrole bolesti (remisije) i kvalitetan. Zato je po-

sebno važna rana dijagnoza – jer ako je bolest otkrivena na vrijeme, ako se dobro prati i na vrijeme liječi kada se vrati (relaps), oboljeli može u razdobljima remisije normalno živjeti. Optimizma nikad ne smije ponestati jer imamo izvrsne hematologe koji prate svjetske trendove u liječenju mijeloma, a kojima smo, kao i ostalim liječnicima i zdravstvenim radnicima, i u ovom teškom razdoblju neizmjereno zahvalni na svemu što čine za naše pacijente - ističe **Mira Armour**, direktorica udruge **MijelomCRO**.

Inače, **udruga MijelomCRO** svake godine u ožujku u **Hrvatskoj** obilježava Međunarodni dan osoba oboljelih od multiplog mijeloma, nastojeći podići svijest javnosti te naglasiti važnost rane dijagnoze, praćenja bolesti i pravodobnog nastavka liječenja svim dostupnim terapijama, čime bi se ova neizlječiva bolest mogla održati pod kontrolom niz godina i omogućiti oboljelima kvalitetan život.

'Ima još uvijek osjetljivih ljudi...'

Drago Troščan, sedamnaestogodišnji pacijent KB-a Merkur, s triput transplantiranom koštanom srži, poručuje svim oboljelima: 'Još uvijek imamo dovoljno ljudi, pojedinaca unutar različitih dijelova zdravstvenog sustava koji su osjetljivi na ljudske probleme i pomažu pri stavljanju novijih lijekova na listu. I na kraju, vrlo važno, imamo svoju udrugu koja je nesebičnim zalaganjem i humanosti osnivača i voditelja učinila doista neprocjenjivo puno za nas oboljele u pomoći u kvalitetnom liječenju.'

Udruga MijelomCRO

MijelomCRO aktivan je na službenoj internetskoj stranici www.mijelom.hr i na Facebooku, gdje redovito objavljuje sve novosti vezane uz mijelom, dijagnozu i liječenje te iskustva pacijenata, a sve s ciljem pružanja podrške oboljelima i njihovim obiteljima.